

Εισαγωγικό σημείωμα της Συντακτικής Επιτροπής

Introductory Note by the Editorial Committee

Προστατεύουμε και στηρίζουμε ό,τι πιστεύουμε ότι αξίζει και τα «Περιοδοντολογικά Ανάλεκτα» αξίζουν και τον κόπο και την αφοσίωσή μας. Είναι ένα κομμάτι του δικού μας πολιτισμού που αντιστέκεται στις δυσκολίες και την φθορά. Είναι το μέσον που μας φέρνει κοντά, έστω και αν διαπραγματεύεται μόνον επιστημονικά θέματα της ειδικότητάς μας. Δίνει ερεθίσματα για γόνιμη σκέψη, υποδεικνύει τις νεωτερικές θεωρίες, πραγματεύεται ερωτηματικά και προβλήματα που συναντάμε στην κλινική μας πράξη.

Παρότι η αντίδραση του ξενιστή δεν αγνοήθηκε ποτέ στο παρελθόν, το πλείστον των θεραπευτικών πρωτοκόλλων της περιοδοντίτιδας στόχευαν κυρίως στην καταπολέμηση των βακτηρίων ή έστω σε μια «αντι-φλεγμονώδη» παρέμβαση. Αυτό συμβαίνει γιατί είναι απόλυτα εδραιωμένο ότι η περιοδοντίτιδα είναι φλεγμονώδης νόσος των ούλων και των υποστηρικτικών ιστών των δοντιών, η οποία οφείλεται στην επίδραση ειδικών βακτηρίων ή ομάδας βακτηρίων, στους περιοδοντικούς ιστούς. Πρόσφατες μελέτες όμως υπογραμμίζουν με έμφαση πλέον, τον κρίσιμο ρόλο που διαδραματίζει το ανοσοποιητικό αμυντικό σύστημα του ξενιστή στην εγκατάσταση της περιοδοντικής νόσου. Η ένδειξη, ότι πρέπει να αλλάξει το κέντρο εστίασης της θεραπευτικής αγωγής από τον έλεγχο του βιοϋμένα, στη διαχείριση της φλεγμονώδους/ανοσολογικής αντίδρασης του ξενιστή, είναι σαφής και δείχνει να υπόσχεται πολλά. Σε μια πολύ ενδιαφέρουσα ανασκόπηση περιγράφονται νέες έννοιες στην παθογένεια των περιοδοντικών νόσων και τρόποι με τους οποίους, οι πρόσφατα ανακαλυφθείσες οδοί αναστολής της φλεγμονής, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στην αποκατάσταση της ομοιόστασης και της υγείας των περιοδοντικών ιστών.

Η απορρόφηση της φατνιακής ακρολοφίας που λαμβάνει χώρα μετά από την εξαγωγή ενός δοντιού προβληματίζει τους σύγχρονους κλινικούς. Οι αλλαγές στις διαστάσεις και την μορφολογία του φατνίου γίνονται σε τέτοιο βαθμό ώστε να καθίσταται δύσκολη η αποκατάσταση της περιοχής. Για το λόγο αυτό συχνά είναι απαραίτητη η εφαρμογή διαδικασιών για την διατήρηση των διαστάσεων του μετεξακτικού φατνίου. Για τον σκοπό αυτόν έχει προταθεί πληθώρα υλικών και τεχνικών. Η βιβλιογραφική ανασκόπηση που δημοσιεύεται

We protect and support whatever we believe is worthy it and the “Analecta Periodontologica” are worth both our effort and devotion. They are the means that bring us closer, even if they only involve scientific issues of our expertise. They provide food for fruitful thought, point to innovative theories and provide space for the concerns raised during our clinical practise.

Recent studies particularly emphasize the critical role of the host’s immune defence system in establishing the periodontal disease. This happens because it is absolutely established that periodontitis is an inflammatory disease of the gums and the supporting teeth tissues, which is caused by the effect of special bacteria of groups of bacteria on periodontal tissues. Although the host’s response has never been ignored and, in the past, most treatment protocols for periodontitis mainly aimed at fighting bacteria or even at an anti-inflammatory intervention. The indication that the focus of the treatment should shift from controlling the biofilm to managing the host’s inflammatory/immune response is clear and seems very promising. A very interesting review describes new concepts in the pathogenesis of periodontal diseases and ways in which the recently discovered paths for inflammation inhibition could be used for the restoration of the homeostasis and the periodontal tissues’ health.

The absorption of the alveolar ridge following a tooth extraction concerns modern clinicians. The literature review published in this volume presents, on the one hand, the histological and pathophysiological changes occurring after a tooth extraction and, on the other, the existing options (materials and surgical techniques) in order to preserve the alveolar ridge after the extraction, in order to place an implant. According to most researches, the

σήμερα παρουσιάζει αφενός τις ιστολογικές και παθοφυσιολογικές μεταβολές που λαμβάνουν χώρα μετά την εξαγωγή ενός δοντιού και αφετέρου τις υπάρχουσες δυνατότητες για διατήρηση της φατνιακής ακρολοφίας μετά την εξαγωγή, με σκοπό την τοποθέτηση εμφυτεύματος. Σύμφωνα με την πλειοψηφία των ερευνών, τα διαθέσιμα μοσχευματικά υλικά συμβάλλουν θετικά στη διατήρηση των διαστάσεων της ακρολοφίας, σε σχέση με την αυτόματη επούλωση. Επιπρόσθετα η σύγκλειση του μυλικού στομίου του μετεξακτικού φατνίου με την τοποθέτηση ελεύθερου ουλικού μοσχεύματος ή μήτρας κολλαγόνου είναι μια τεχνική που πλεονεκτεί έναντι της φυσικής επούλωσης των μαλακών ιστών.

Έχοντας την προσοχή μας εστιασμένη στα πρωτοποριακά και τα σύγχρονα, είναι χρήσιμο να επανεξετάσουμε και τα βασικά. Το φατνιακό οστόν και η οστεΐνη, είναι ιστοί που αποτελούν σημαντικό στόχο της παρέμβασης του οδοντιάτρου. Είναι ενασβεστωμένοι ιστοί παρόμοιοι στη σύνθεσή τους, αλλά με αρκετά χαρακτηριστικά που τους διαφοροποιούν. Το οστόν είναι εξειδικευμένος συνδετικός ιστός που αποτελείται από κύτταρα και εξωκυττάρια ουσία και η κύρια λειτουργία του είναι η παροχή μηχανικής στήριξης. Ο σχηματισμός, η διατήρηση και η απορρόφησή του ρυθμίζονται από τα κύτταρά του. Η οστεΐνη αποτελεί επίσης έναν ενασβεστωμένο ιστό που διευκολύνει τη σύνδεση του περιρριζίου με τη ρίζα και το φατνιακό οστόν και παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στην ανάπτυξη του περιοδοντίου και την ανάπλαση των περιοδοντικών ιστών. Στις κύριες λειτουργίες της οστεΐνης περιλαμβάνονται η σύνδεση των κύριων κολλαγόνων ινών του περιρριζίου με την επιφάνεια της ρίζας, η συμμετοχή στη συγκλεισιακή προσαρμογή, η επανόρθωση των βλαβών της ρίζας μετά από απορρόφηση ή κάταγμα και η προστασία του πολφού. Το οστόν και η οστεΐνη παρουσιάζουν πολλές ομοιότητες, ενώ στις διαφορές τους συγκαταλέγονται η απουσία από την οστεΐνη της δοκιδώδους δομής που απαντάται στο οστόν, η απουσία αιμάτωσης, νέρωσης και μυελού των οστών, η διαφορετική εντόπιση και λειτουργία τους, ο αργός ρυθμός εναπόθεσης της οστεΐνης καθώς η πρωτεϊνική τους σύνθεση.

Υπό τον γενικό όρο «Νεκρωτικές Νόσοι του Περιοδοντίου», στην τελευταία ταξινόμηση των περιοδοντικών νοσημάτων, περιλαμβάνονται η νεκρωτική ελκώδης ουλίτιδα και η νεκρωτική ελκώδης περιοδοντίτιδα. Η νεκρωτική ελκώδης ουλίτιδα (NUG) αποτελεί κατ' εξοχήν ευκαιριακή λοίμωξη των ούλων, από βακτήρια της ενδογενούς χλωρίδας, κυρίως ατρακτόμορφα βακτήρια και σπειροχαΐτες, που διεισδύουν στον συνδετικό ιστό. Ερευνάται επίσης, στην παθογένεια της NUG, ο ρόλος διαφόρων ερπητοϊών καθώς και του HIV, αλλά και μικροοργανισμών εξωστοματικής προέλευσης, αφού οι μικροοργανισμοί αυτοί έχουν απομονωθεί σε νεκρωτικές βλάβες των ούλων. Η σημερινή παρουσίαση περιστατικού μας επιβεβαιώνει ότι προδιαθεσικοί παράγοντες της εκδήλωσης της νόσου αποτελούν το ψυχολογικό στρες, το κάπνισμα και η κακή στοματική υγιεινή. Η εμπλοκή ορισμένων συστηματι-

available bone grafts and substitutes have a positive contribution to preserving the dimensions of the alveolar ridge.

Having focused on the innovative and modern elements, it is also useful to review the basics. The alveolar bone and the cementum are tissues that constitute a significant objective of the dentist's treatment intervention. They are calcified tissues with a similar composition, but also with plenty of differentiating characteristics. Alveolar bone is a specialized connective tissue composed of cells and extracellular substance, whose main function is to provide mechanical support. Cementum is also a calcified tissue facilitating the connection between the tooth root and the alveolar bone through the periodontal ligament, and it plays a major part in the development of the periodontium and the regeneration of periodontal tissues.

In the latest classification of periodontal diseases, Necrotizing Ulcerative Gingivitis (NUG) together with Necrotizing Ulcerative Periodontitis (NUP) are classified under the general title "Necrotizing Periodontium Diseases". There is no scientific documentation confirming whether these diseases are distinct disease entities or different stages of the same disease. NUG is mainly an opportunistic infection of the gums caused by bacteria of the endogenous flora, mostly spindle-shaped bacteria and spirochetes that penetrate the connective tissue. A case presentation confirms that the predisposition factors for the appearance of the disease include psychological stress, smoking and malnutrition.

The European Federation of Periodontology's news are always interesting to us all, since we are members of the Federation, we are regularly represented and with an important contribution by the actual Chairman of our Society and the BoD member elected to represent us, Mr. G. Baltas. Out of the multitude of recommendations, procedures and proceedings, we point out the continued and always intense discussion on the Periodontology specialty in Europe.

The Hellenic Periodontology Society's (EPE) opening ceremony for the period 2014-2015, organized on Tuesday 21 October 2014, also coincided with the first award of the "Fotis Mitsis" prize. The prize was awarded (among four candidates), to our colleague, Mr. E. Papathanassiou, graduate of the Aristotle University of Thessaloniki's Dental School, graduate of the American Board of Periodontology, Assistant Professor of the Department of Periodontology of Tufts University in Boston,

κών νοσημάτων και ο υποσιτισμός στην εμφάνιση της νόσου, επισημαίνεται.

Τα νέα της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Περιοδοντολογίας είναι πάντα ενδιαφέροντα για όλους, μια και αποτελούμε μέλη της Ομοσπονδίας και εκπροσωπούμεθα ανελλιπώς και με σημαντική συμβολή από τον εκάστοτε Πρόεδρο της Εταιρείας μας και το εκλεγμένο για να μας εκπροσωπεί μέλος του Δ.Σ., κ. Γ. Μπαλά. Από το πλήθος των εισηγήσεων, διαδικασιών και πεπραγμένων επισημαίνουμε τη συνεχιζόμενη, με αμείωτη ένταση, συζήτηση για την ειδικότητα της Περιοδοντολογίας στην Ευρώπη.

Κατά την διάρκεια της εναρκτήριας εκδήλωσης της Ε.Π.Ε για την περίοδο 2014-2015, που οργανώθηκε την Τρίτη 21 Οκτωβρίου 2014, έγινε και η πρώτη απονομή του βραβείου «Φώτη Μήτση». Το βραβείο κατέκτησε, μεταξύ τεσσάρων υποψηφίων, ο συνάδελφος Ευαγ. Παπαθανασίου, απόφοιτος της Οδοντιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διπλωματούχος της American Board of Periodontology, Assistant Professor του τμήματος Περιοδοντολογίας του Πανεπιστημίου Tufts, ΗΠΑ. Ακολούθησε ολιγόλεπτη εισήγηση του βραβευθέντος πάνω σε θέματα της ερευνητικής του δραστηριότητας. Η πρώτη κατά σειράν εργασία που εμφανίζεται στο παρόν τεύχος, έχει ως πρώτο συγγραφέα τον βραβευμένο συνάδελφο. Την εορταστική αυτή εκδήλωση της ΕΠΕ ετίμησε με την συμμετοχή του ο ομότιμος Καθηγητής της Ιατρικής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Χ. Ρούσσος ο οποίος ήταν ο κεντρικός ομιλητής. Η εισήγησή του που είχε τον τίτλο «Θύλακες Αριστείας: Πύλη εξόδου από τη Δυστοπία» εμφανίζεται στο παρόν τεύχος των Περιοδοντικών Αναλέκτων.

Η Συντακτική Επιτροπή

USA. The prize winner spoke for a few minutes about his research activity, part of which is contained in the article published on the present volume of “*Analecta Periodontologica*”, with our prize-winning colleague as the first author. This EPE’s celebratory event was graced by the presence of Mr. Ch. Roussos, Professor Emeritus of Medicine of the Athens University and Academician, who was also the main speaker. His recommendation was named “*Excellence Clusters: An Exit Gate from Dystopia*” and published on the present volume.

**The Editing Committee
of “*Analecta Periodontologica*”**

